Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
YVESA BOTA,
predstavljeni 6. septembra 2018 [1]

Zadeva C-386/17

Stefano Liberato
proti
Luminiti Luisi Grigorescu

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Corte suprema di cassazione (vrhovno kasacijsko sodišče, Italija))

„Predhodno odločanje – Pravosodno sodelovanje v civilnih zadevah – Uredba (ES) št. 44/2001– Člen 5, točka 2 – Člen 27 – Člen 35(3) – Pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb v preživninskih zadevah – Uredba (ES) št. 2201/2003 – Člena 19 in 24 – Pristojnost in priznavanje ter izvrševanje sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo – Litispendenca – Kršitev pravil o litispendenci – Posledice – Prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora“

1. Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 19 in 24 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000. [2]

2. Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Stefanom Liberatom in Luminito Luiso Grigorescu o tem, da so italijanska sodišča priznala sodno odločbo romunskih sodišč v zvezi z zakonsko vezjo, starševsko odgovornostjo in preživninskimi obveznostmi.

3. Ta zadeva daje Sodišču priložnost za pojasnitev, ali kršitev pravil o litispendenci s strani sodišča, ki je drugo začelo postopek, lahko pomeni razlog za nepriznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo.

4. Ob koncu analize bom v skladu s sodbo z dne 19. novembra 2015, P, [3] predlagal, naj se primarno šteje, da je treba člen 35(3) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 [4] z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah [5] in člen 24 Uredbe št. 2201/2003 razlagati tako, da prepovedujeta, da je kršitev pravil o litispendenci, določenih v členu 27 Uredbe št. 44/2001 in členu 19 Uredbe št. 2201/2003, s strani sodišča, ki je drugo začelo postopek, razlog za nepriznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo to sodišče, ker je v nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

1 Jezik izvirnika: francoščina.

2 UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 6, str. 243.

3 C-455/15 PPU, v nadaljevanju: sodba P, EU:C:2015:763.

4 Glede nujnosti sklicevanja na to uredbo glej točki 43 in 44 teh sklepnih predlogov.

5 UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 4, str. 42.

I. Pravni okvir

A. Pravo Unije

1. Uredba št. 44/2001

5. Člen 5, točka 2, Uredbe št. 44/2001 določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena v drugi državi članici:

[…]

2. v preživninskih zadevah pred sodišči v kraju, kjer ima preživninski upravičenec stalno prebivališče ali običajno prebivališče, ali, v primeru povezave zadeve s postopkom v zvezi z osebnim stanjem osebe, pred sodiščem, ki je v skladu z lastnim pravom tega sodišča, pristojno za te postopke, razen če ta pristojnost ne temelji izključno na državljanstvu ene od strank“.

6. Člen 27 te uredbe določa:

„1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom med istima strankama, vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekinejo svoje postopke, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

2. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se vsa sodišča razen tistega, ki je prvo začelo postopek, izrečejo za nepristojna v korist tega sodišča.“

7. Člen 28 navedene uredbe določa:

„1. Če tečejo sorodne pravde pred sodišči različnih držav članic, lahko vsa sodišča, razen tistega, ki je prvo začelo postopek, prekinejo postopek.

2. Če tečejo te pravde na prvi stopnji, se lahko vsa sodišča, razen tistega, ki je prvo začelo postopek, na zahtevo ene od strank izrečejo za nepristojna, če je sodišče, ki je prvo začelo postopek, pristojno za odločanje v zadevnih postopkih in če zakon dovoljuje združitev pravd.

3. Za namene tega člena se šteje, da so pravde sorodne, če so tako tesno povezane med seboj, da se zdita njihova skupna obravnava in odločanje o njih smiselni, da bi se s tem izognili nevarnosti nezdružljivih sodnih odločb, ki bi izhajale iz ločenih postopkov.“

8. Člen 34 iste uredbe določa:

„Sodna odločba se ne prizna:

1. če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[…]

3. če je nezdružljiva s sodno odločbo, izdano v sporu med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

4. če je nezdružljiva s predhodno sodno odločbo, izdano v drugi državi članici ali v tretji državi glede istega zahtevka med istima strankama, pod pogojem, da predhodna sodna odločba izpolnjuje pogoje za priznanje v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.“

9. Člen 35 Uredbe št. 44/2001 določa:

„1. Poleg tega se sodna odločba ne prizna, če se ni upoštevalo določb oddelkov 3, 4 ali 6 poglavja II ali v primeru iz člena 72.

2. Pri preverjanju pristojnosti iz prejšnjega odstavka je sodišče ali pristojen organ, pred katerih se zahteva priznanje, vezan na ugotovitve dejstev, na katerih je sodišče v državi članici izvora utemeljilo svojo pristojnost.

3. Brez poseganja v prvi odstavek pristojnosti sodišč države članice izvora ni dovoljeno preverjati. Preizkusa javnega reda iz točke 1 člena 34 ni dovoljeno uporabiti glede pravil o pristojnosti.“

2. Uredba št. 2201/2003

10. V uvodnih izjavah 11, 12, 21 in 33 Uredbe št. 2201/2003 je navedeno:

„(11) Obveznosti preživljanja so izključene iz področja uporabe te uredbe, ker jih ureja že Uredba […] št. 44/2001. Sodišča, ki so pristojna v skladu s to uredbo, bodo v glavnem lahko odločala o obveznostih preživljanja na podlagi člena 5[, točka 2,] Uredbe […] št. 44/2001.

(12) Temelji pristojnosti v zadevah starševske odgovornosti, določeni v tej uredbi, so oblikovani tako, da kar najbolj upoštevajo interese otroka, zlasti kriterij povezanosti. To pomeni, da je v prvi vrsti pristojna država članica, v kateri ima otrok običajno prebivališče, z izjemo nekaterih primerov spremembe otrokovega prebivališča ali v skladu s sporazumom med nosilcema starševske odgovornosti.

[…]

(21) Priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izrečenih v državi članici, mora temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja, razloge za nepriznanje pa je treba omejiti na kar najmanjši obseg.

[…]

(33) Ta uredba priznava temeljne pravice in upošteva načela Listine o temeljnih pravicah Evropske unije. Njen namen je predvsem zagotoviti spoštovanje temeljnih otrokovih pravic, kakor so določene v členu 24 Listine o temeljnih pravicah […]“.

11. Člen 12 te uredbe, naslovljen „Dogovor o pristojnosti“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Sodišča države članice, ki so pristojna na podlagi člena 3 za zahtevek za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, so pristojna v vseh zadevah, ki se nanašajo na starševsko odgovornost, povezano z navedenim zahtevkom, če:

(a) ima vsaj en zakonec starševsko odgovornost do otroka;

in

(b) so zakonca in nosilci starševske odgovornosti pristojnost sodišč sprejeli izrecno ali na drugačen nedvoumen način v trenutku, ko se je pred sodiščem začel postopek, in je to v otrokovo korist.

2. Pristojnost, dodeljena v odstavku 1, preneha takoj, ko:

(a) je sodna odločba, s katero se ugodi zahtevku ali zavrne zahtevek za razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, postala pravnomočna;

(b) v primeru, da postopki v zvezi s starševsko odgovornostjo na dan, naveden pod (a) še tečejo, sodna odločba v teh postopkih postane pravnomočna;

(c) se postopki iz (a) in (b) končajo zaradi nekega drugega razloga."

12. Člen 17 navedene uredbe, naslovljen „Preizkus pristojnosti", določa:

„Če je sodišču predložena zadeva, za katero po tej uredbi ni pristojno in za kater[o] je po tej uredbi pristojno sodišče druge države članice, se po uradni dolžnosti izreče za nepristojno."

13. Člen 19 iste uredbe, naslovljen „Litispendenca in sorodne pravde", določa:

„1. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki v zvezi z razvezo, prenehanjem življenjske skupnosti ali razveljavitvijo zakonske zveze med istima strankama, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

2. Če pred sodišči različnih držav članic tečejo postopki z istim zahtevkom v zvezi s starševsko odgovornostjo do istega otroka, sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

3. Ko se ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, se sodišče, ki je drugo začelo postopek, izreče za nepristojno v korist prvega sodišča.

V tem primeru lahko stranka, ki je začela postopek pred sodiščem, ki je drugo začelo postopek, začne ta postopek pred sodiščem, ki je prvo začelo postopek."

14. Člen 21 Uredbe št. 2201/2003, naslovljen „Priznanje sodne odločbe", v odstavkih 1 in 4 določa:

„1. Sodna odločba, izdana v državi članici, se v drugih državah članicah prizna, ne da bi bilo potrebno za priznanje začeti kakršen koli poseben postopek.

[…]

4. Kadar je priznanje sodne odločbe pred sodiščem posamezne države članice postavljeno kot predhodno vprašanje, lahko o tem vprašanju odloči to sodišče."

15. Člen 22 te uredbe, naslovljen „Razlogi za nepriznanje sodnih odločb o razvezi, prenehanju življenjske skupnosti in razveljavitvi zakonske zveze", določa:

„Sodna odločba, ki se nanaša na razvezo, prenehanje življenjske skupnosti ali razveljavitev zakonske zveze, se ne prizna:

(a) če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[…]

(c) če je nezdružljiva s sodno odločbo, izdano v postopku med istima strankama v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[…]“

16. Člen 23 navedene uredbe, naslovljen „Razlogi za nepriznanje sodnih odločb o starševski odgovornosti“, določa:

„Sodna odločba v zvezi s starševsko odgovornostjo se ne prizna:

(a) če bi bilo njeno priznanje v očitnem nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, z upoštevanjem otrokovih koristi;

[…]

(e) če je nezdružljiva s poznejšo sodno odločbo o starševski odgovornosti, izdano v državi članici, v kateri se zahteva priznanje;

[…]“

17. Člen 24 iste uredbe, naslovljen „Prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora“, določa:

„Pristojnosti sodišča države članice izvora se ne sme preverjati. Preizkusa javnega reda iz členov 22(a) in 23(a) ni dovoljeno uporabiti glede pravil o pristojnosti, določenih v členih od 3 do 14.“

B. Italijansko pravo

18. Člen 150 codice civile (civilni zakonik), naslovljen „Prenehanje življenjske skupnosti“, določa:

„Življenjska skupnost zakoncev lahko preneha.

Prenehanje se lahko ugotovi z odločbo sodišča ali izvede sporazumno.

Sodno ugotovitev prenehanja življenjske skupnosti ali odobritev sporazumnega prenehanja življenjske skupnosti lahko zahtevata le zakonca.“

19. Člen 151 civilnega zakonika, naslovljen „Sodna ugotovitev prenehanja življenjske skupnosti“, določa:

„Prenehanje življenjske skupnosti se lahko zahteva, kadar so, tudi neodvisno od volje enega ali obeh zakoncev, podane okoliščine, zaradi katerih je njeno nadaljevanje nevzdržno ali povzroča veliko škodo pri vzgoji otrok.

Sodišče v odločbi o prenehanju, kadar so za to podani pogoji in se to predlaga, ugotovi, kateremu zakoncu je mogoče ob upoštevanju njegovega ravnanja v nasprotju z dolžnostmi, ki izvirajo iz zakonske zveze, očitati prenehanje.“

20. Predložitveno sodišče pojasnjuje, da je za namene dokončnega prenehanja zakonskih vezi (razveza zakonske zveze) določba, ki se uporablja *ratione temporis*, člen 3(1), točka 2(b), legge n. 898 (Disciplina dei casi di scioglimento del matrimonio) (zakon št. 898 (ureditev primerov prenehanja zakonske zveze))[6] z dne 1. decembra 1970, ki določa:

„Zakonec lahko razvezo ali prenehanje civilnih učinkov zakonske zveze zahteva:

[…]

(2) kadar

[…]

(b) je bilo s pravnomočno odločbo ugotovljeno prenehanje življenjske skupnosti zakoncev, ali je bilo odobreno sporazumno prenehanje življenjske skupnosti, ali je prišlo do ločenega življenja, ki se je začelo vsaj dve leti pred 18. decembrom 1970. V vseh zgornjih primerih morajo za predložitev zahteve za razvezo ali prenehanje civilnih učinkov zakonske zveze poteči vsaj 3 leta od dne, ko sta bila zakonca navzoča pred predsednikom sodišča v postopku za prenehanje življenjske skupnosti, tudi če se je pravdni postopek preoblikoval v sporazumnega.“

21. Predložitveno sodišče dodaja, da sta starševska odgovornost in obveznost preživljanja otroka urejeni enako v primeru prenehanja življenjske skupnosti in razveze zakonske zveze s členi od 337a do 337g civilnega zakonika.

II. Dejansko stanje v sporu o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

22. S. Liberato in L. L. Grigorescu sta zakonsko zvezo sklenila v Rimu (Italija) 22. oktobra 2005 in sta skupaj živela v tej državi članici do rojstva njunega otroka 20. februarja 2006. Odnos med zakoncema se je postopoma poslabšal. Mati je otroka odpeljala v Romunijo in se ni več vrnila v družinsko bivališče v Italiji.[7]

23. S tožbo z dne 22. maja 2007, vloženo pri Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu, Italija), je S. Liberato zahteval ugotovitev prenehanja življenjske skupnosti ter dodelitev otroka v varstvo in vzgojo. L. L. Grigorescu se je spustila v postopek in zahtevala ugotovitev prenehanja življenjske skupnosti zaradi krivde moža, dodelitev sina v izključno varstvo in vzgojo ter naložitev preživnine za zadnjenavedenega očetu.

24. Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu) je s sodbo z dne 19. januarja 2012[8] ugotovilo, da je življenjska skupnost zakoncev po krivdi L. L. Grigorescu prenehala, in z ločenim sklepom v zadevi odredilo preiskavo v zvezi z zahtevkoma obeh strank glede starševske odgovornosti.

6 GURI št. 306 z dne 3. decembra 1970, str. 8046.

7 V dokončni odločbi št. 1072, ki jo je Curtea de Apel Bucureşti (višje sodišče v Bukarešti, Romunija), tretji senat za civilne zadeve v zvezi z mladoletniki in družinami, izdalo 12. junija 2013 ter je priložena predložitveni odločbi in jo je predložil S. Liberato, je pojasnjeno, da je „[s]odišče […] presodilo, da sta stranki sklenili zakonsko zvezo v Italiji oktobra 2005 ter da sta izmenoma živeli v Romuniji in Italiji do oktobra 2006. Potem sta stranki začeli živeti ločeno, ker sta tožena stranka in mladoletni otrok, rojen v tej življenjski skupnosti, živela izključno v Romuniji. Tako je tožena stranka od leta 2006 živela izključno v Romuniji, kjer je imela edino stalno prebivališče.“ Iz besedila predložitvene odločbe je razvidno, da zakonitost premestitve ali zadrževanja otroka ni predmet razprave.

8 V predložitveni odločbi je pojasnjeno, da je ta sodba postala pravnomočna.

25. Medtem ko je postopek v zvezi s starševsko odgovornostjo v Italiji še potekal, je L. L. Grigorescu 30. septembra 2009 pri Judecătoria București (prvostopenjsko sodišče v Bukarešti, Romunija) vložila zahtevo za razvezo zakonske zveze, dodelitev otroka v izključno varstvo in vzgojo ter naložitev prispevka za preživljanje otroka očetu.

26. S. Liberato je v okviru tega kontradiktornega postopka, ki je bil začet proti njemu, uvodoma podal ugovor litispendence, ker se je postopek za prenehanje življenjske skupnosti najprej začel v Italiji. Judecătoria București (prvostopenjsko sodišče v Bukarešti) je vseeno s sodbo z dne 31. maja 2010 ugotovilo prenehanje zakonskih vezi, dodelilo otroka v varstvo in vzgojo materi ter določilo ureditev stikov očeta z otrokom in znesek preživnine, ki jo mora oče plačevati za otroka.

27. Ta sodba je postala pravnomočna po sodbi Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti, Romunija) z dne 12. junija 2013, s katero je bila potrjena sodba Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti, Romunija) z dne 3. decembra 2012, s katero je bila zavrnjena pritožba, ki jo je S. Liberato vložil zoper sodbo z dne 31. maja 2010.

28. Pozneje se je postopek za prenehanje življenjske skupnosti v Italiji končal s sodbo Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu) z dne 8. julija 2013. To sodišče je otroka dodelilo v izključno varstvo in vzgojo očetu ter odredilo njegovo takojšnjo vrnitev v Italijo. Navedeno sodišče je določilo tudi ureditev stikov matere z otrokom v Italiji pod nadzorom socialne službe in državnega tožilstva ter materi naložilo plačevanje prispevka za preživljanje otroka.

29. Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu) je zavrnilo podredni zahtevek, s katerim je L. L. Grigorescu predlagala, naj se na podlagi Uredbe št. 2201/2003 v Italiji prizna sodna odločba o razvezi zakonske zveze, ki jo je Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) izdalo 3. decembra 2012. Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu) je ugotovilo, da se je postopek za razvezo zakonske zveze v Romuniji začel leta 2009, potem ko se je v Italiji leta 2007 začel postopek za prenehanje življenjske skupnosti, in da je Tribunalul București (okrožno sodišče v Bukarešti) kršilo člen 19 Uredbe št. 2201/2003, ker ni prekinilo odločanja.

30. L. L. Grigorescu je zoper to sodbo vložila pritožbo in uvodoma predložila podredni zahtevek za priznanje sodbe Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti) z dne 12. junija 2013, s katero je bil zavrnjen ugovor litispendence, ker – kot meni predložitveno sodišče – zadevi nimata enakega predmeta z vidika romunskega procesnega prava.[9] Corte d'appello di L'Aquila (višje sodišče v L'Aquili, Italija) je s sodbo z dne 31. marca 2014 spremenilo sodbo, izdano na prvi stopnji, in sprejelo ugovor v zvezi s pravnomočnostjo sodne odločbe o razvezi zakonske zveze, ki so jo izdala romunska sodišča in ki se je nanašala tudi na dodelitev otroka v varstvo in vzgojo ter prispevek za njegovo preživljanje. To sodišče je menilo, da dejstvo, da so sodni organi, ki so drugi začeli postopek, to so romunska sodišča, kršili ureditev litispendence v pravu Unije, ni „upoštevno" za preučitev pogojev za priznanje dokončnih ukrepov, sprejetih v Romuniji, in da romunske sodne odločbe niso nezdružljive s tistimi, ki so bile izdane v Italiji, ter je sklenilo, da ni nobenega razloga, zlasti ne razloga javnega reda, ki bi oviral priznanje romunske sodne odločbe.

31. S. Liberato je zoper to sodbo Corte d'appello di L'Aquila (višje sodišče v L'Aquili) vložil kasacijsko pritožbo.

9 V zvezi s podrobnostmi obrazložitve glej točko 61 teh sklepnih predlogov.

32. Corte suprema di cassazione (vrhovno kasacijsko sodišče, Italija), ki je predložitveno sodišče, navaja, da se sodna odločba, izdana v Romuniji, nanaša na zakonsko vez, starševsko odgovornost in preživninsko obveznost. V postopku za prenehanje življenjske skupnosti, začetem v Italiji, so bili podani enaki zahtevki, razen kar zadeva zahtevek v zvezi z zakonsko vezjo, ki ni enak, saj se v italijanskem pravnem redu zahteva, da se pred razvezo zakonske zveze ugotovi, da so izpolnjeni zakonsko določeni pogoji za prenehanje življenjske skupnosti med zakoncema.

33. To sodišče najprej ugotavlja, da niso podani razlogi, ki izhajajo iz člena 22(c) Uredbe št. 2201/2003, člena 23(e) te uredbe ali člena 34(4) Uredbe št. 44/2001 ter ki ovirajo priznanje romunske sodne odločbe v zvezi z zakonskim stanom, starševsko odgovornostjo in preživninskimi obveznostmi.

34. Po mnenju navedenega sodišča je treba nato preučiti, ali so bile določbe v zvezi z litispendenco v pravu Unije, ki se uporabljajo, in sicer člen 19 Uredbe št. 2201/2003 in člen 27 Uredbe št. 44/2001, kršene s strani sodišč države članice, v kateri je bila izdana sodna odločba, katere priznanje se zahteva, in če sta bili obe določbi kršeni, ali je to kršitev mogoče šteti za razlog, ki preprečuje priznanje zaradi očitnega nasprotja z javnim redom.

35. Predložitveno sodišče poudarja, da je litispendenca v pravu Unije izraz načela, na katero se opira sistem zaupanja in sodelovanja, na katerem temelji pretok sodnih odločb med državami članicami. Litispendenca temelji na treh načelih, in sicer avtonomiji tega pojma, prepovedi, da sodišče, ki je drugo začelo postopek, preverja pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, in časovni prednosti zadnjenavedenega sodišča, ki je obvezna za sodišče, ki je drugo začelo postopek.

36. Predložitveno sodišče ugotavlja, da je bil ugovor litispendence, ki ga je S. Liberato podal v vsaki fazi romunskega postopka in zlasti pred Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti), zavrnjen na podlagi popolne istovetnosti vzroka, predmeta in strank, na eni strani na podlagi romunskega nacionalnega postopkovnega pravila o litispendenci in na drugi strani na podlagi pojma „litispendenca“ v pravu Unije, kot je naveden v členu 19(1) Uredbe št. 2201/2003. Iz tega sklepa, da romunska sodišča niso upoštevala besedila člena 19(1) Uredbe št. 2201/2003, ki na isto raven postavlja zahtevke za prenehanje življenjske skupnosti, razvezo zakonske zveze in razveljavitev zakonske zveze ter torej ne zahteva istovetnosti vzroka in predmeta.

37. Glede sodne odločbe v zvezi z obveznostjo preživljanja otroka predložitveno sodišče ugotavlja, da je vzročno podrejena sodni odločbi v zvezi s starševsko odgovornostjo, od katere je ni mogoče ločiti niti z logičnega vidika niti na pravni ravni, ker je odvisna od glavne sodne odločbe. Meni, da so izpolnjeni pogoji iz člena 28 Uredbe št. 44/2001, razloženi z vidika člena 3 Uredbe Sveta (ES) št. 4/2009 z dne 18. decembra 2008 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah,[10] čeprav se ta določba ne uporablja neposredno.[11]

38. Po mnenju predložitvenega sodišča je romunsko dokončno sodno odločbo, katere priznanje se zahteva, izdalo sodišče, ki nima pristojnosti za odločanje o sporu, saj je drugo začelo postopek.

39. Predložitveno sodišče meni, da se ta kršitev nanaša ne samo na uporabo merila za dodelitev sodne pristojnosti med državami članicami, ampak ob upoštevanju funkcije litispendence v sistemu samodejnega priznavanja in izvrševanja sodnih odločb držav članic tudi na izvajanje načela procesnega javnega reda v pravu Unije, ki se kaže v zakonitem pretoku sodnih odločb v Uniji. Načelo časovne prednosti, na katerem temelji postopkovno pravilo, na podlagi katerega se uveljavlja litispendenca, je

10 UL 2009, L 7, str. 1.

11 V skladu s členom 76, tretji odstavek, Uredbe št. 4/2009 se ta uredba uporablja od 18. junija 2011.

bistveno v okviru procesnega prava Unije, ker je njegova naloga preprečiti sprožitev sodnih postopkov, ki bi bili usmerjeni zgolj v izpodbijanje izida postopkov, v katerih stranka ni zadovoljna z vsebinsko odločitvijo, ki jo je že sprejelo pristojno sodišče, ki je prvo začelo postopek in katerega pristojnost je v obravnavani zadevi nesporno priznana.

40. Sodišče trdi še, da člen 24 Uredbe št. 2201/2003, ki prepoveduje preverjanje pristojnosti sodišča izvora, napotuje na pravila o pristojnosti iz členov od 3 do 14 te uredbe, in ne na pravilo iz člena 19 te uredbe.

41. V teh okoliščinah je Corte suprema di cassazione (vrhovno kasacijsko sodišče) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali kršitev pravil o litispendenci iz člena 19(2) in (3) Uredbe (ES) št. 2201/2003 ob upoštevanju, da se člen 24 Uredbe (ES) št. 2201/2003 sklicuje izključno na pravila za določitev sodne pristojnosti iz členov od 3 do 14, člena 19, ki jim sledi, pa ne omenja, vpliva zgolj na določitev sodne pristojnosti in povzroči uporabo člena 24 Uredbe (ES) št. 2201/2003, ali pa, nasprotno, lahko pomeni razlog za zavrnitev priznanja sodbe, sprejete v državi članici, katere sodišče je drugo začelo postopek, v državi članici, katere sodišče je prvo začelo postopek, iz razlogov javnega reda v procesnem smislu?

2. Ali je razlaga člena 19 Uredbe (ES) št. 2201/2003 v smislu, da gre zgolj za merilo za določitev sodne pristojnosti, v nasprotju s pojmom litispendence v pravu Unije ter vlogo in namenom pravnega pravila, katerega cilj je določiti sklop pravil javnega reda v procesnem smislu, od katerih ni mogoče odstopati, za zagotovitev oblikovanja skupnega območja, za katero sta značilni zaupanje in vzajemna postopkovna lojalnost med državami članicami ter znotraj katerega lahko delujeta avtomatično priznavanje in prost pretok sodnih odločb?“

III. Analiza

42. Za opredelitev posledic neupoštevanja pravil o litispendenci v okoliščinah iz postopka v glavni stvari je treba najprej določiti vse določbe, katerih razlaga je potrebna, in pogoje za izvajanje mehanizma litispendence.

A. Uvodne ugotovitve

1. Preoblikovanje vprašanj za predhodno odločanje

43. Poudariti je treba, da predložitveno sodišče vprašanji postavlja samo v zvezi z Uredbo št. 2201/2003, medtem ko je iz predložitvene odločbe razvidno, da se postopek v glavni stvari nanaša ne samo na starševsko odgovornost, temveč tudi na preživninske obveznosti, ki niso zajete s to uredbo. [12]

44. Zato je treba postavljeni vprašanji preoblikovati tako, da se nanašata na člen 5, točka 2, Uredbe št. 44/2001, ki se uporablja, če so se postopki začeli pred 18. junijem 2011. [13]

12 Ta predlog preoblikovanja vprašanja je treba primerjati s preoblikovanjem, ki ga je Sodišče opravilo v sodbi z dne 15. februarja 2017, W in V (C-499/15, EU:C:2017:118, točke od 44 do 46 in navedena sodna praksa).

13 Tribunale di Teramo (sodišče v Teramu), pri katerem je bil glavni zahtevek vložen 22. maja 2007, je s sklepom z dne 19. januarja 2012 odredilo preiskavo v zvezi s sorodnimi zahtevki ter o njih odločilo z nedokončno sodno odločbo z dne 8. julija 2013.

45. Ugotoviti je treba tudi, da predložitveno sodišče z obema vprašanjema za predhodno odločanje, ki ju je treba preučiti skupaj, v bistvu sprašuje, ali je člen 35(3) Uredbe št. 44/2001 in člen 24 Uredbe št. 2201/2003 mogoče razlagati tako, da ne prepovedujeta, da je lahko kršitev pravil o litispendenci, določenih v členu 27 Uredbe št. 44/2001 in členu 19 Uredbe št. 2201/2003, s strani sodišča, ki je drugo začelo postopek, razlog za nepriznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo to sodišče, ker je v nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, ki vsebuje postopkovna pravila, ki se štejejo za bistvena v pravnem redu Unije.

2. Istovetnost mehanizma iz uredb št. 44/2001 in št. 2201/2003 v primeru litispendence

46. Ti uredbi sodišču, ki drugo začne postopek, nalagata, da se v primeru litispendence izreče za nepristojno.[14] Sodišče je ugotovilo, da „je besedilo člena 19 Uredbe št. 2201/2003[15] oblikovano tako, da vsebuje izraze, ki so podobni izrazom v besedilu člena 27 Uredbe št. 44/2001, ki je nadomestil člen 21 […] konvencije[16], in da je z njim uveden mehanizem, ki je podoben tistemu, ki je določen v zadnjenavedenih členih za primere litispendence. Zato je treba upoštevati ugotovitve Sodišča glede zadnjenavedenih členov.“[17]

3. Mehanizem, vzpostavljen za litispendenco, in njegov namen

47. Kot je Sodišče že poudarilo v zvezi z Uredbo št. 2201/2003, je „[z]akonodajalec Unije […] želel uvesti jasen in učinkovit mehanizem za reševanje primerov litispendence (glej po analogiji v zvezi z Uredbo št. 44/2001 sodbo Cartier parfums-lunettes in Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, točka 40)“.[18]

48. V skladu s tem mehanizmom, ki „temelji na kronološkem zaporedju, v katerem sta sodišči začeli postopek,“[19] sodišče, ki je drugo začelo postopek, po uradni dolžnosti prekine svoj postopek, vse dokler se ne ugotovi pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek.

14 Ugotoviti je mogoče, da je obveznost upoštevanja kronološkega zaporedja postopkov navedena tudi v Uredbi št. 4/2009, in sicer v členu 12, ki je strožji od člena 19 Uredbe št. 2201/2003, ker zahteva trojno istovetnost vzroka, predmeta in strank. Enako velja za člen 17 treh drugih uredb, in sicer Uredbe (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju (UL 2012, L 201, str. 107), Uredbe Sveta (EU) 2016/1103 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskih razmerij med zakoncema (UL 2016, L 183, str. 1) in Uredbe Sveta (EU) 2016/1104 z dne 24. junija 2016 o izvajanju okrepljenega sodelovanja na področju pristojnosti, prava, ki se uporablja, ter priznavanja in izvrševanja odločb na področju premoženjskopravnih posledic registriranih partnerskih skupnosti (UL 2016, L 183, str. 30). V zadnjih dveh uredbah je določeno, da v primeru prekinitve postopka zaradi litispendence „katero koli sodišče, ki je začelo postopek, na zahtevo sodišča, ki je začelo postopek v sporu, nemudoma obvesti slednje o datumu začetka postopka“. Besedilo člena 29 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2012, L 351, str. 1) je podobno. Omeniti je treba, da mehanizem iz člena 33 te uredbe v primeru zunajevropske litispendence, ki je velika novost, ni primerljiv.

15 S to uredbo je bila razveljavljena Uredba Sveta (ES) št. 1347/2000 z dne 29. maja 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 1, str. 209). Člen 11(2) te uredbe je določal pogoje, ki so odstopali od trojne istovetnosti predmeta, vzroka in strank samo za razvezo zakonske zveze.

16 Konvencija z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1998, C 27, str. 1), kakor je bila spremenjena s poznejšimi konvencijami o pristopu novih držav članic k tej konvenciji.

17 Glej sodbo z dne 6. oktobra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, točka 27).

18 Glej sodbo z dne 6. oktobra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, točka 29).

19 Glej sodbo z dne 6. oktobra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, točka 30).

49. Sodišče je pojasnilo, da za to, „[d]a bi bila pristojnost sodišča, ki je prvo začelo postopek, ugotovljena v smislu člena 19(1) [Uredbe št. 2201/2003], tako zadostuje, da se sodišče, ki je prvo začelo postopek, ni po uradni dolžnosti izreklo za nepristojno in da nobena od strank ni izpodbijala pristojnosti pred trenutkom ali v trenutku, ko je bilo predloženo stališče, za katerega se v skladu z nacionalnim pravom šteje, da gre za prvi odgovor na tožbo v zvezi z utemeljenostjo zahtevka, ki je bil predložen v odločanje temu sodišču (glej po analogiji sodbo Cartier parfums-lunettes in Axa Corporate Solutions assurances, C-1/13, EU:C:2014:109, točka 44)“. [20]

50. Natančneje, kot je priporočilo Sodišče, „[s]odišče, ki je drugo začelo postopek, lahko glede na možnosti, določene z njegovim nacionalnim pravom – če spora potekata med istima strankama – pri stranki, ki uveljavlja ugovor litispendence, pridobi informacije glede obstoja povezanega spora in vsebine zahtevka. Poleg tega lahko to sodišče ob upoštevanju dejstva, da Uredba št. 2201/2003 temelji na sodelovanju in medsebojnem zaupanju med sodišči, obvesti sodišče, ki je prvo začelo postopek, o vložitvi zahtevka, ga opozori na možnost litispendence, ga pozove k sporočitvi informacij o zahtevku, ki ga obravnava, in ga pozove, naj se opredeli glede svoje pristojnosti v smislu Uredbe št. 2201/2003 oziroma naj ga obvesti o kakršni koli sodni odločbi, ki jo je v zvezi s tem že izdalo. Nazadnje se lahko sodišče, ki je drugo začelo postopek, obrne na centralni organ svoje države članice.“ [21]

51. Zavezujoča narava pravil o litispendenci, določenih v členu 19 Uredbe št. 2201/2003, [22] je utemeljena z njihovim ciljem. Sodišče je navedlo, da „je namen teh pravil izognitev obstoju vzporednih postopkov pred sodišči različnih držav članic in nezdružljivih odločb, ki bi bile v teh postopkih lahko sprejete“. [23]

52. Ta pravila pomagajo pri izvajanju načela priznavanja po samem zakonu sodnih odločb, izdanih v drugih državah članicah, to je načela, ki temelji na načelu medsebojnega zaupanja.

4. Pogoji litispendence in njihova uporaba v postopku v glavni stvari

53. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je treba pojme, uporabljene za opredelitev položaja litispendence, zlasti v uredbah št. 44/2001 in št. 2201/2003, šteti za avtonomne.

54. Tako je Sodišče na področju starševske odgovornosti izrecno opozorilo na to načelo, ko se je oprlo na cilje Uredbe št. 2201/2003 in „okoliščino, da člen 19(2) te uredbe, namesto da bi vseboval sklicevanja na izraz ‚litispendenca‘, ki se uporablja v različnih nacionalnih pravnih redih držav članic, določa več materialnih pogojev kot sestavine opredelitve“. [24]

20 Glej sodbo z dne 6. oktobra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, točka 34). Ta razlaga, ki se zgleduje po razlagi člena 27 Uredbe št. 44/2001, velja tudi za uporabo člena 19(2) Uredbe št. 2201/2003. S to rešitvijo je mogoče reševati primere, v katerih se sodišče, ki je prvo začelo postopek, ni izrecno izreklo o svoji pristojnosti.

21 Glej sodbo z dne 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, točka 81). V zvezi s tem ima Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah (EPM v civilnih zadevah) ključno vlogo pri poenostavljanju in pospeševanju pravosodnega sodelovanja v primeru uporabe teh določb o litispendenci ali člena 15 Uredbe št. 2201/2003.

22 Enako velja za člen 27 Uredbe št. 44/2001 v nasprotju z določbami, ki se uporabljajo za sorodne pravde (člen 28 te uredbe). Omeniti je treba, da Uredba št. 2201/2003 tako kot prejšnja Uredba št. 1347/2000 ne vsebuje posebnega pravila o sorodnih pravdah.

23 Glej sodbo z dne 6. oktobra 2015, A (C-489/14, EU:C:2015:654, točka 29 in navedena sodna praksa).

24 Glej sodbo z dne 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, točka 66 in navedena sodna praksa).

55. Na področju zahtevkov v zvezi z zakonsko vezjo iz odstavka 1 člena 19 Uredbe št. 2201/2003 v primerjavi z njegovim odstavkom 2 izhaja, da se edini pogoj, ki ga je treba preučiti za ugotovitev obstoja vzporednega postopka, nanaša na stranke. Sodišče je imelo priložnost to izrecno izraziti v sodbi z dne 6. oktobra 2015, A.[25] Tako je odločilo, da „je položaj litispendence lahko podan, če sodišči različnih držav članic začneta postopek, […] in sicer prvo sodišče postopek za prenehanje življenjske skupnosti, drugo pa postopek za razvezo zakonske zveze, ali pa če je pri obeh sodiščih vložena tožba za razvezo zakonske zveze“.[26]

56. Če so bili v postopku v zvezi z zakonsko vezjo vloženi zahtevki v zvezi s starševsko odgovornostjo, se uporabljajo pravila o litispendenci, ki se nanašajo na razpad zveze.[27]

57. Enako velja na področju preživnine, če je zahtevek „povez[an] s postopkom v zvezi z osebnim stanjem osebe“ v skladu s členom 5, točka 2, Uredbe št. 44/2001.

58. Po razvezi zakonske zveze se ob upoštevanju uporabe člena 12(2)(b) Uredbe št. 2201/2003 zahteva pogoj istovetnosti predmeta in vzroka na področju starševske odgovornosti v skladu s členom 19(2) te uredbe.[28] Glede zahtevka v zvezi s preživninskimi obveznostmi pravila o litispendenci, določena v členu 27 Uredbe št. 44/2001, ki se uporabljajo v tej zadevi, zahtevajo, da se preveri istovetnost predmeta, vzroka in strank.

59. Poleg tega je treba ugotoviti, da prednost, dana sodišču, ki je prvo začelo postopek, traja, dokler se to ne izreče za nepristojno, potem ko je svojo pristojnost obvezno preizkusilo v skladu s členom 17 Uredbe št. 2201/2003[29] v vsaki fazi postopka.[30]

60. V postopku v glavni stvari bi torej moralo romunsko sodišče, ko se je začel postopek pred njim, uporabiti mehanizem, predviden za primer litispendence, tako za sodno odločbo o razpadu zveze kot za njene posledice za otroka, ki je prebival v Romuniji, zaradi dogovora o pristojnosti italijanskega sodišča.[31]

61. Iz sodbe Curtea de Apel București (višje sodišče v Bukarešti) z dne 12. junija 2013 pa je razvidno, da je romunsko sodišče napačno uporabilo pravo Unije,[32] ko je zavrnilo ugovor litispendence, ki ga je S. Liberato podal na podlagi zahtevkov v zvezi z zakonsko vezjo. Najprej se je namreč sklicevalo na romunsko nacionalno pravo, ki določa pogoje litispendence in pravnomočnosti, ter nato menilo, da

25 C-489/14, EU:C:2015:654. Ugotoviti je treba, da je bila ta sodba izdana več kot dve leti po dokončni odločbi romunskega sodišča, obravnavani v postopku v glavni stvari. Vendar je bila takrat avtonomna narava pojma „litispendenca“ že izražena v več sodbah Sodišča.

26 Točka 33 te sodbe. Ti primeri so opredeljeni tudi kot „kvazilitispendenca“ ali „lažna litispendenca“. Ta izraz je uporabila A. Borrás v Obrazložitvenem poročilu o Konvenciji, pripravljeni na podlagi člena K.3 Pogodbe o Evropski uniji, o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih (UL 1998, C 221, str. 27, zlasti v točki 54). To pojasnilo se nanaša na člen 11 Uredbe št. 1347/2000, katerega bistveni del je v členu 19 Uredbe št. 2201/2003 povzet v poenostavljeni obliki, saj zahteva samo, da tožbe, ki se nanašajo na razvezo zakonske zveze, razveljavitev zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti, vložita isti stranki, pri čemer je njun procesni položaj nepomemben.

27 Glej v tem smislu Gaudemet-Tallon, H., „Divorce – Divorce prononcé en France – Introduction – Compétence des tribunaux français – Particularités de l'instance“, *JurisClasseur – Droit international*, LexisNexis, Pariz, marec 2017, zvezek 547-10, zlasti točka 135.

28 V zvezi z razlago teh pojmov glej sodbo z dne 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, točki 67 in 68 ter navedena sodna praksa). Za ponazoritev glej tudi sodbo z dne 22. decembra 2010, Mercredi (C-497/10 PPU, EU:C:2010:829, točki 68 in 69).

29 Enako velja, ko ima na podlagi člena 15 Uredbe št. 2201/2003 na podlagi zahteve enega ali drugega sodišča prednost pristojnost sodišča, ki je najprimernejše za odločanje o zadevi.

30 Glej glede pomembnosti tega preizkusa na področju starševske odgovornosti in obrazložitve sodnih odločb v zvezi s tem sodbi z dne 15. julija 2010, Purrucker (C-256/09, EU:C:2010:437, točka 73 in navedena sodna praksa), ter z dne 15. februarja 2017, W in V (C-499/15, EU:C:2017:118, točki 51 in 54). Kar zadeva obveznost preizkusa v vseh fazah postopka, bi bila možna primerjava s sodbo z dne 12. novembra 2014, L (C-656/13, EU:C:2014:2364, točka 58 in navedena sodna praksa), ter s še nerešeno zadevo iq (C-478/17), ki se nanašata na pogoje za uporabo člena 15 Uredbe št. 2201/2003. Glej sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Watheleta v tej zadevi (C-478/17, EU:C:2018:552).

31 Na podlagi člena 12(1) Uredbe št. 2201/2003 dogovor o pristojnosti predpostavlja, da mati ne izpodbija pristojnosti italijanskega sodišča (glej točko 23 teh sklepnih predlogov) in da je to preizkusilo, da je njegova pristojnost skladna z otrokovo koristjo (glej po analogiji sodbo z dne 1. oktobra 2014, E., C-436/13, EU:C:2014:2246, točka 44). To je treba primerjati s sklepom predsednika Sodišča z dne 16. januarja 2018, PM (C-604/17, neobjavljen, EU:C:2018:10, točke od 27 do 29), in sodbo z dne 19. aprila 2018, Saponaro in Xylina (C-565/16, EU:C:2018:265, točke 23, 24 in od 33 do 35 ter navedena sodna praksa).

32 Glej opombi 25 in 26 teh sklepnih predlogov.

„[i]z besedila člena 19 [Uredbe št. 2201/2003], v katerem so razločno našteti trije primeri litispendence, in sicer ‚razvez[a], [prenehanje] življenjske skupnosti ali razveljavit[ev] zakonske zveze med istima strankama', jasno izhaja, da mora biti sorodnima zahtevkoma skupen samo en od treh predmetov, ne pa dva ločena predmeta med tistimi, ki so izrecno in taksativno našteti v besedilu. […] [V] obravnavani zadevi imata zahtevka ločen predmet, to sta prenehanje življenjske skupnosti v Italiji in razveza zakonske zveze v Romuniji, kar izključuje uporabo člena 19 Uredbe št. 2201/2003. Višje sodišče je upravičeno ugotovilo, da romunski sistem ne pozna instituta prenehanja življenjske skupnosti. Zato je očitno, da ne more obstajati ‚istovetnost' s takim zahtevkom, vloženim pri sodiščih druge države članice. Tudi če bi bil institut obstajal, je treba ugotoviti, da ni istovetnosti med razvezo zakonske zveze in prenehanjem življenjske skupnosti."

62. Poleg tega je treba ugotoviti, da je ugovor litispendence, ki ga je S. Liberato podal v vseh fazah postopka, temeljil na tem dogovoru o pristojnosti, povezanem z zahtevkom za prenehanje življenjske skupnosti, in ne na pravilih, ki se uporabljajo na področju starševske odgovornosti ali preživnine.

63. V zvezi s tem se lahko ugotovi, da je po tem, ko je italijansko sodišče 19. januarja 2012 izdalo sodno odločbo v zvezi z zakonsko vezjo,[33] vprašanje litispendence precej težje analizirati.[34] Na področju starševske odgovornosti se je namreč lahko še naprej postavljalo le zato, ker je bil preizkus tega sodišča glede njegove pristojnosti pozitiven. To pa bi po mojem mnenju lahko izhajalo le iz razlage določb člena 12(2)(b) Uredbe št. 2201/2003[35], ki jo je, kot menim, treba povezati s prizadevanjem za otrokovo korist, ki je s soglasjem matere upravičilo dogovor o pristojnosti na začetku postopka.[36]

64. Ker morajo biti ti pogoji izpolnjeni za utemeljitev pristojnosti italijanskega sodišča, da podredno odloči o priznanju romunske sodne odločbe, s katero je prenehala litispendenca, se mora predložitveno sodišče prepričati, da so bili ti pogoji preverjeni.[37]

65. Ob upoštevanju vseh teh preudarkov je treba zdaj pojasniti, kakšne posledice je treba izpeljati iz neupoštevanja pravil o litispendenci glede na okoliščine iz postopka v glavni stvari.

B. Posledice neupoštevanja pravil o litispendenci

66. Takoj je treba navesti posebne okoliščine iz postopka v glavni stvari. Sodišče, ki je prvo začelo postopek in pred katerim tečejo postopki v zvezi z istimi zahtevki med istima strankama[38], mora namreč odločiti o podrednem zahtevku za priznanje dokončne sodne odločbe, ki jo je izdalo sodišče, ki je drugo začelo postopek.

33 Zdi se, da se o posledicah izdaje sodne odločbe o prenehanju življenjske skupnosti ni razpravljalo, čeprav sta bili po tem datumu v Romuniji izdani dve sodni odločbi, in sicer sodba z dne 3. decembra 2012 in sodba z dne 12. junija 2013, s katero je bila zavrnjena pritožba S. Liberata.

34 V skladu s členom 12(2)(a) Uredbe št. 2201/2003 namreč dogovor o pristojnosti preneha, ko sodna odločba v zvezi s prenehanjem življenjske skupnosti postane pravnomočna. Poleg tega, kot je Sodišče ugotovilo v sodbi z dne 28. junija 2018, HR (C-512/17, EU:C:2018:513, točka 59 in navedena sodna praksa), ki se je nanašala na razlago člena 8(1) Uredbe št. 2201/2003, „[z]akonodajalec Unije […] meni, da so sodišča države članice, ki so geografsko blizu običajnemu otrokovemu prebivališču, […] tista, ki so na splošno najprimernejša za odločanje o ukrepih, ki jih je treba sprejeti v otrokovo korist".

35 Sodišče se ni izrecno opredelilo do uporabe te določbe. Glej v tem smislu sklepne predloge generalnega pravobranilca M. Watheleta v zadevi iq (C-478/17, EU:C:2018:552, točka 45). Ta razlaga bi lahko izhajala iz komentarja avtorjev Pataut, É., in Gallant, E., „Article 12: Prorogation of jurisdiction", v: Magnus, U., in Mankowski, P., *European Commentaries on Private International Law, Brussels IIbis Regulation*, zv. IV, Sellier European Law Publishers, Otto Schmidt, Köln, 2017, točka 41 (str. 160). Te predpostavke ne omenja Joubert, N., „Autorité parentale – Conflits de juridictions", *JurisClasseur – Droit international*, LexisNexis, Pariz, marec 2009, zvezek 549-20, zlasti točka 44.

36 To analizo je treba primerjati z analizo v sodbah z dne 1. oktobra 2014, E. (C-436/13, EU:C:2014:2246, točke od 45 do 47 in 49), ter z dne 15. februarja 2017, W in V (C-499/15, EU:C:2017:118, točki 51 in 52).

37 Po mojem mnenju mora biti iz sodne odločbe, ki jo je izdalo italijansko sodišče, ki je zadnje začelo postopek, jasno razvidno, da odloča po tem, ko je glede na otrokovo korist preverilo dogovor o pristojnosti, sprejet po tem, ko je italijansko sodišče leta 2007 prvo začelo postopek.

38 Naj spomnim, da se za zahtevke v zvezi s preživnino zahteva istovetnost strank. Kar zadeva zahtevek v zvezi z zakonsko vezjo, je italijansko sodišče izdalo dokončno sodno odločbo.

67. Posledično samo iz tega razloga odločitve Sodišča v zadevi, v kateri je bila izdana sodba z dne 22. decembra 2010, Mercredi,[39] v skladu s katero v primeru litispendence sodna odločba s področja starševske odgovornosti, ki jo je izdalo sodišče, ki je drugo začelo postopek, ob neupoštevanju obveznosti prekinitve odločanja,[40] „ne bi vplivala“ na sodno odločbo, ki bi jo moralo izdati sodišče, ki je prvo začelo postopek,[41] ni mogoče prenesti na postopek v glavni stvari, kar je v nasprotju s trditvijo Evropske komisije. Sodišče je namreč v točki 67 sodbe z dne 22. decembra 2010, Mercredi,[42] ugotovilo, da sporna sodna odločba, ki jo je izdalo sodišče, ki je drugo začelo postopek, ni dokončna. Poleg tega negotovost glede otrokovega prebivališča in povezanost postopka, v katerem se zahteva njegova vrnitev, upravičujeta tudi posebno rešitev, ki je bila uporabljena v tej zadevi.

68. Zato je treba v postopku v glavni stvari vprašanje kršitve pravil o litispendenci preučiti glede na razloge za nepriznanje, določene v uredbah št. 2201/2003 in št. 44/2001.

69. V okviru še nerešene zadeve, ki se ne nanaša več na razpad zveze,[43] je predložitveno sodišče pravilno ugotovilo, da je treba med razlogi za nepriznanje, navedenimi v Uredbi št. 2201/2003, samo merilo očitnega nasprotja z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje sodne odločbe v zvezi s starševsko odgovornostjo,[44] določeno v členu 23(a) Uredbe št. 2201/2003, analizirati v povezavi s členom 24 te uredbe. Ta člen namreč izključuje uporabo preizkusa javnega reda za pravila o pristojnosti, določena v členih od 3 do 14 navedene uredbe.

70. Sodišče je tako vprašanje preučilo že v sodbi P.

71. Razlika med okoliščinami iz obravnavane zadeve[45] in tistimi iz postopka v glavni stvari se mi ne zdi nepremostljiva, prvič, ker se odločitev Sodišča nanaša na povezavo med pravili o pristojnosti ali usklajevanju vzporednih postopkov in pravili, ki dovoljujejo zavrnitev priznanja sodnih odločb, izdanih v državi članici, ter drugič, ker temelji na splošnih načelih, ki so skoraj popolnoma enako povzeta iz sodbe z dne 16. julija 2015, Diageo Brands.[46]

72. Sodišče je v sodbi P izrazilo željo, da uporabi enako omejevalno pojmovanje razlogov, s katerimi je mogoče nasprotovati priznanju sodne odločbe, ko se je sklicevalo na pojmovanje, upoštevano v primeru uporabe Uredbe št. 44/2001, kar prav za postopek v glavni stvari zaradi dveh uredb, ki se uporabljata, upravičuje sklepanje, da se mora ta odločba uporabiti kot podlaga za odgovor na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je postavilo predložitveno sodišče.

73. Sodišče je opozorilo, prvič, da „v skladu z uvodno izjavo 21 [Uredbe št. 2201/2003] ta temelji na pojmovanju, da mora priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izdanih v državi članici, temeljiti na načelu medsebojnega zaupanja in da je treba razloge za nepriznanje omejiti na kar najmanjši obseg“,[47] ter drugič, da je treba „[v] tej ureditvi […] člen 23 Uredbe št. 2201/2003, ki določa razloge, ki jih je mogoče uveljavljati zoper priznanje sodnih odločb v zvezi s starševsko odgovornostjo, razlagati strogo, saj pomeni oviro pri uresničevanju enega od temeljnih ciljev te uredbe“.[48]

39 C-497/10 PPU, EU:C:2010:829.

40 Glej točki 68 in 69 te sodbe.

41 Glej točko 70 navedene sodbe.

42 C-497/10 PPU, EU:C:2010:829.

43 Glede nezdružljivosti sodne odločbe o razvezi zakonske zveze s sodno odločbo o prenehanju življenjske skupnosti glej obrazložitveno poročilo A. Borrás, navedeno v opombi 26, zlasti točko 71.

44 Enako velja za preživninsko obveznost. Uporabljata se člena 34, točka 1, in 35(3) Uredbe št. 44/2001.

45 Sporno sodno odločbo je izdalo sodišče, ki je prvo začelo postopek. Spor se je nanašal na kraj otrokovega prebivališča ter posledično na pristojnost navedenega sodišča in trditev, da je navedeno sodišče odločilo v nasprotju z obveznostmi, določenimi v členu 15 Uredbe št. 2201/2003.

46 C-681/13, EU:C:2015:471 (točke od 40 do 42 in 44).

47 Točka 35 sodbe P.

48 Točka 36 sodbe P. Sodišče je pred kratkim v sodbi z dne 15. februarja 2017, W in V (C-499/15, EU:C:2017:118, točka 50 in navedena sodna praksa), opozorilo, da je načelo medsebojnega priznavanja sodnih odločb „temelj za oblikovanje resničnega pravosodnega prostora“, kot je navedeno v uvodni izjavi 2 Uredbe št. 2201/2003.

74. Ti cilji in načela so upravičevali, da zakonodajalec Unije v členu 24 Uredbe št. 2201/2003 prepove vsakršno preverjanje pristojnosti sodišča države članice [49] in „celo izrecno določa, da člena 23(a) te uredbe ni dovoljeno uporabiti za izvajanje takega preverjanja“, [50] pri čemer se sklicuje na člene od 3 do 14 te uredbe. [51] Ta podlaga, od katere ni mogoče neposredno ali posredno odstopati, izhaja tudi iz poenotenja pravil o pristojnosti in domneve, da vsako sodišče ta pravila pravilno preveri ob začetku postopka.

75. Iz vseh teh razlogov je Sodišče v sodbi P želelo razširiti prepoved uporabe merila, ki se nanaša na nasprotovanje javnemu redu države članice, v kateri se zahteva priznanje, na člen 15 Uredbe št. 2201/2003. [52]

76. Vendar, čeprav je člen 19 te uredbe tako kot člen 15 del poglavja II navedene uredbe, naslovljenega „Pristojnost“, z njim niso dopolnjene posebne določbe o dodelitvi pristojnosti, ki so vstavljene v oddelka 1 in 2, ker je ta člen v oddelku 3, ki se nanaša na „[s]kupne določbe“.

77. Vseeno menim, da je treba uporabiti rešitev iz sodbe P. Ko namreč sodišče, ki je prvo začelo postopek, v katerem odloča o podrednem zahtevku za priznanje, preverja, ali je sodišče, ki je drugo začelo postopek, pravilno uporabilo pravila o litispendenci in posledično razloge, iz katerih se ni izreklo za nepristojno, sodišče, ki je prvo začelo postopek, opravi nadzor nad tem, kako je to preverilo svojo pristojnost. To pa mu je prepovedano na podlagi člena 24 Uredbe št. 2201/2003.

78. Poleg tega zaradi pogojev za izvajanje pravil o pristojnosti, kot sem jih predstavil zgoraj, ta nadzor ne bi mogel biti omejen na preverjanje datumov, ko se je postopek začel. Zato bi se lahko presoja resnosti neupoštevanja teh pravil v fazi priznanja sodne odločbe izkazala za prav tako problematično. Mogoče si je namreč predstavljati, zlasti v zvezi s starševsko odgovornostjo in v primeru dogovora o pristojnosti, da se po končani izmenjavi med sodiščema sodišče, ki je prvo začelo postopek, izreče za nepristojno predvsem zaradi meril o pristojnosti, to je bližine kraju otrokovega prebivališča in njegove koristi. [53]

79. Poleg tega, kot je Sodišče ugotovilo v sodbi P, „sodišče države, v kateri se zahteva priznanje, ne more zavrniti priznanja sodne odločbe iz druge države članice le zato, ker meni, da je bilo v tej sodni odločbi nacionalno pravo ali pravo Unije napačno uporabljeno, saj bi bil sicer spodkopan cilj Uredbe št. 2201/2003“. [54] Tako se mi zdi težko upravičiti, da bi bil neobstoj rešitve spora o pristojnosti [55] v primeru vzporednih postopkov obravnavan strožje kot neobstoj preverjanja pristojnosti [56] ali kot napake, storjene ob tej priložnosti, ki so izvzete iz vsakršnega nadzora v skladu z določbami člena 24 Uredbe št. 2201/2003 in več drugimi evropskimi uredbami.

49 Ta prepoved je določena v večini uredb, ker je neločljivo povezana z načelom medsebojnega zaupanja. Glej zlasti člen 45(3) Uredbe št. 1215/2012 ter člena 39 uredb št. 2016/1103 in 2016/1104. Po mnenju Sodišča je to temeljno načelo, glej sodbo z dne 28. marca 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164, točka 31).

50 Glej točko 42 sodbe P.

51 Zaradi tega sklicevanja se besedilo tega člena razlikuje od splošnega besedila člena 35(3) Uredbe št. 44/2001: „pristojnosti sodišč države članice izvora ni dovoljeno preverjati. Preizkusa javnega reda iz točke 1 člena 34 ni dovoljeno uporabiti glede pravil o pristojnosti.“

52 Glej točko 45 sodbe P.

53 Glej sodbo z dne 28. junija 2018, HR (C-512/17, EU:C:2018:513, točka 59 in navedena sodna praksa).

54 Glej točko 46 sodbe P, v kateri je opozorjeno na ustaljeno pravilo prepovedi preverjanja sodne odločbe (glej zlasti člena 36 in 45(2) Uredbe št. 44/2001 ter člen 26 Uredbe št. 2201/2003).

55 Izraz, uporabljen v sodbah z dne 16. julija 2009, Hadadi (C-168/08, EU:C:2009:474, točka 56), in z dne 9. oktobra 2014, C (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268, točka 37).

56 Za primer glej sodbo P in sodbo z dne 15. februarja 2017, W in V (C-499/15, EU:C:2017:118). Glej tudi ugotovitve v Joubert, N., „La résidence de l'enfant du divorce face à la demande de modification de la décision relative à la garde et aux aliments“, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Pariz, 2018, str. od 138 do 142, zlasti točka 9 (str. 140 in 141).

80. Iz vsega navedenega sklepam, da je treba člen 24 Uredbe št. 2201/2003, čeprav ne napotuje izrecno na člen 19 te uredbe, razlagati tako, da se prepoved preverjanja pristojnosti sodišča izvora, ki jo določa, uporablja tudi za kršitev pravil o litispendenci. [57]

81. Glede zahtevkov v zvezi s preživnino je treba ugotoviti, da ni nobenih težav zaradi besedila člena 35(3) Uredbe št. 44/2001. [58]

82. Glede na te preudarke Sodišču predlagam, naj odloči, da je treba člen 35(3) Uredbe št. 44/2001 in člen 24 Uredbe št. 2201/2003 razlagati tako, da prepovedujeta, da je kršitev pravil o litispendenci, določenih v členu 27 Uredbe št. 44/2001 in členu 19 Uredbe št. 2201/2003, s strani sodišča, ki je drugo začelo postopek, razlog za nepriznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo to sodišče, ker je v nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

83. Zaradi izčrpnosti želim pojasniti, da če bi bilo treba sprejeti, da se uporablja preizkus javnega reda, so v sodbi P tudi v zvezi s tem določene omejitve, ki jih je treba znova potrditi. [59]

84. Ta sodba namreč temelji na načelih, ki so bila večkrat določena pri razlagi razlogov za nepriznanje, naštetih v več uredbah, ki urejajo prosti pretok sodb, [60] in na zahtevi zakonodajalca Unije, da se upošteva „otrokova korist“ [61] v primeru zavrnitve priznanja sodne odločbe v zvezi s starševsko odgovornostjo, pri čemer se upošteva stalna možnost spremembe sodnih odločb, ki se nanašajo na otroka.

85. Zato bi bilo treba znova odločiti, da je treba „člen 23(a) Uredbe [št. 2201/2003] razlagati tako, da ta določba, če ob upoštevanju otrokovih koristi ni bila storjena očitna kršitev pravnega pravila, ki se v pravnem redu države članice šteje za bistveno, ali pravice, ki je v tem pravnem redu priznana kot temeljna, sodišču te države članice, ki se šteje za pristojno za odločanje o varstvu in vzgoji otroka, ne dopušča, da bi zavrnilo priznanje odločbe sodišča druge države članice, ki je odločalo o varstvu in vzgoji tega otroka“. [62]

86. Predložitveno sodišče meni, da kršitev pravil o litispendenci zaradi njihove vloge v sistemu samodejnega priznavanja sodnih odločb v Uniji vpliva na načelo procesnega javnega reda, ki zagotavlja pretok sodnih odločb.

87. Take opredelitve pa ni mogoče upoštevati, ker pomembnost teh pravil ni primerljiva s pomembnostjo pravil, na podlagi katerih je Sodišče ugotovilo, da bi priznanje sodne odločbe vplivalo na procesni javni red Unije. [63] Taka presoja mora biti skladna z zgoraj navedenimi načeli, in sicer omejitvijo razlogov za nepriznanje iz člena 23 Uredbe št. 2201/2003, izjemno naravo uporabe klavzule o javnem redu in prepovedjo, da sodišče države članice, v kateri se zahteva priznanje, zavrne priznanje sodne odločbe iz druge države članice samo zato, ker meni, da je bilo pravo Unije napačno uporabljeno.

57 Ob upoštevanju pomembnosti tega vprašanja in tistega, o katerem je bilo odločeno v sodbi P, bi bilo mogoče predlagati, da se ob prenovitvi Uredbe št. 2201/2003 doda predlog v zvezi s tem členom 24. Ugotoviti je mogoče, da nobena sprememba pravil o pristojnosti ni bila predstavljena niti v prvotnem osnutku, to je predlogu uredbe Sveta o pristojnosti, priznavanju in izvrševanju odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o mednarodni ugrabitvi otrok (COM(2016) 411 final), niti v zakonodajni resoluciji Evropskega parlamenta z dne 18. januarja 2018 o tem predlogu, ki je na voljo na spletnem naslovu http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2018-0017 + 0+DOC+XML+V0//SL. Glede zadnjega stanja razprav v Svetu Evropske unije v zvezi s tem osnutkom glej Bulletin Quotidien Europe št. 12033, *Agence Europe*, 5. junij 2018, str. 2.

58 Glej opombo 51 teh sklepnih predlogov.

59 Glej točke od 35 do 39 te sodbe in sodbo z dne 16. julija 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471), navedeno v točkah 37 in 39 sodbe P, zaradi česar je mogoče isto rešitev uporabiti v zvezi s preživnino, ki jo ureja Uredba št. 44/2001.

60 Za novejši primer v zvezi z Uredbo št. 44/2001 glej sodbo z dne 25. maja 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, točke od 38 do 42 in navedena sodna praksa).

61 Glej točko 39 sodbe P. Glej tudi točko 93 teh sklepnih predlogov.

62 Glej točko 53 sodbe P.

63 Glej sodbi z dne 28. marca 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164), in z dne 2. aprila 2009, Gambazzi (C-394/07, EU:C:2009:219), ki ju je treba primerjati s sodbo z dne 25. maja 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349).

88. Zelo dobro se zavedam učinka svoje analize v dobro znanem okviru instrumentalizacije pravil o litispendenci, ki jo spodbuja širok nabor pristojnosti, ki ga ponuja Uredba št. 2201/2003, zlasti kadar se zadeva predloži sodišču države članice, katere zakonodaja ne omogoča takojšnje vložitve zahtevka za razvezo zakonske zveze. [64]

89. Trditi bi bilo mogoče tudi, da so zaradi zelo širokega obsega rešitve, ki je ni mogoče omejiti na uredbe, ki se uporabljajo v družinskih zadevah, stebri načela priznavanja sodb po samem zakonu lahko resno omajani zaradi nesankcioniranja kršitve zavezujočega pravila v številnih evropskih uredbah.

90. Vendar taka bojazen ni utemeljena, ker te uredbe temeljijo prav na sodelovanju in medsebojnem zaupanju med sodišči držav članic ter ker je treba slediti isti logiki, kot velja za priznavanje in izvrševanje sodnih odločb, izdanih v vsaki državi članici. [65]

91. Zato načeloma ni razumljivo, da se primeri neupoštevanja pravil o litispendenci množijo, in to zlasti, ker so v nasprotju z romunskim sodiščem v postopku v glavni stvari sodišča držav članic že od leta 2015 seznanjena z razlago člena 19(1) Uredbe št. 2201/2003 in bodo imela v prihodnje zaradi postopka v glavni stvari na voljo dodatno razlago Sodišča, ki se nanaša na pogoje in načine izvajanja pravil o litispendenci v družinskih sporih. [66]

92. Poleg tega je treba poudariti možnost, ki jo imajo sodišča, da preprečijo težave, ki izhajajo iz procesnih sporov, s pomočjo pravosodnega sodelovanja in dialoga med sodišči, kot sta bila opisana zgoraj, [67] pri čemer se zgledujejo tudi po določbah člena 29(2) Uredbe št. 1215/2012 in členov 17 uredb št. 2016/1103 in 2016/1104. [68]

93. Menim tudi, da je v zvezi s starševsko odgovornostjo glede na otrokovo korist, ki jo je treba upoštevati pri rešitvi, [69] preprečevanje težav pri priznavanju sodnih odločb obvezno. V zvezi s tem bi bilo v postopku v glavni stvari primerno Sodišču omogočiti, da se prej [70] opredeli do pogojev litispendence. Uporaba postopka iz člena 15 Uredbe št. 2201/2003 bi bila mogoča tudi na zahtevo ene od strank ali na pobudo enega od sodišč. [71]

64 Za primer taktik zavlačevanja, pri katerih se izkoriščata izenačevanje prenehanja življenjske skupnosti z razvezo zakonske zveze in zamuda pri obravnavi zahtevka za razvezo, ki izhaja iz pravila o litispendenci, glej Bonomi, A., „La compétence internationale en matière de divorce, quelques suggestions pour une (improbable) révision du règlement Bruxelles II bis“, *Revue critique de droit international privé*, Dalloz, Pariz, 2017, str. od 511 do 534, zlasti str. od 528 do 530 (točka (a)) in sklicevanje v opombi 80 na komentar avtorja Mankowski, P., „Article 19: Lis pendens and dependent actions“, v: Magnus, U., in Mankowski, P., *op. cit.*, točka 37 (str. 249 in 250).

65 Glej v tem smislu sodbo z dne 16. julija 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, točka 40).

66 To razlago bo treba povezati s sodnimi odločbami, ki jih je Sodišče že izdalo v zvezi z Uredbo št. 4/2009, ki se v preživninskih zadevah uporablja od 18. junija 2011.

67 Glej točko 50 teh sklepnih predlogov.

68 Glej v zvezi s tem zelo zanimive predloge, predstavljene v Niboyet, M.-L., in de Geouffre de la Pradelle, G., *Droit international privé*, 6. izdaja, Librairie générale de droit et de jurisprudence, Collection „Manuels“, Pariz, 2017, točki 621 in 622 (str. od 424 do 426).

69 Za primer v zvezi z omejitvami prekinitve postopka zaradi litispendence, ki jih je Sodišče določilo v primeru neobstoja odgovora sodišča, ki je prvo začelo postopek, glej sodbo z dne 9. novembra 2010, Purrucker (C-296/10, EU:C:2010:665, točke od 82 do 84). Glej tudi v osnutku Sveta glede prenovitve Uredbe št. 2201/2003, navedenem v opombi 57 teh sklepnih predlogov, odločnejšo potrditev tega načela.

70 Ugotoviti je treba, da v obravnavani zadevi, kar zadeva zahtevke v zvezi s starševsko odgovornostjo in preživnino, ki se nanašajo na otroka, ki se je rodil februarja 2006 in od oktobra 2006 živi v Romuniji, postopek v Italiji poteka že 11 let (po začetku postopka maja 2007 je bila prva vsebinska odločba izdana julija 2013, potem ko je bila januarja 2012 odrejena preiskava) in da se spor nanaša na priznanje sodne odločbe, izdane v Romuniji, ki je dokončna že pet let (12. junij 2013).

71 Za pregled splošnih načel v primeru uporabe člena 15 Uredbe št. 2201/2003 glej zlasti sodbo z dne 27. oktobra 2016, D. (C-428/15, EU:C:2016:819, točka 43).

94. Poleg tega, če bi v izjemnih okoliščinah kršitev pravil o litispendenci izhajala iz nepoznavanja uredb, ki se uporabljajo, in sodne prakse Sodišča ali če bi posegala v procesne pravice, ki imajo večjo vrednost, kot so pravice, ki na primer zagotavljajo predstavitev trditev tistega od staršev, pri katerem otrok ne prebiva,[72] in spoštovanje razumnih rokov sojenja, bi se mi zdelo upravičeno sklicevati se na razlog za nepriznanje, ki se nanaša na javni red v državi članici, v kateri se zahteva priznanje, ki vsebuje temeljne pravice, priznane v pravu Unije.

95. Nazadnje je treba opozoriti, da lahko Komisija preuči primernost tožbe zaradi neizpolnitve obveznosti[73] v primeru napačne uporabe nacionalnega prava ali prava Unije in pomanjkljivosti sistema pravnih sredstev v vsaki državi članici, skupaj z mehanizmom predloga za sprejetje predhodne odločbe iz člena 267 PDEU, ki ga je treba vzpostaviti, da se vnaprej prepreči kršitev javnega reda.[74]

IV. Predlog

96. Glede na navedeno Sodišču predlagam, naj na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je postavilo Corte suprema di cassazione (vrhovno kasacijsko sodišče, Italija), odgovori:

Člen 35(3) Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah in člen 24 Uredbe Sveta (ES) št. 2201/2003 z dne 27. novembra 2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000 je treba razlagati tako, da prepovedujeta, da je kršitev pravil o litispendenci, določenih v členu 27 Uredbe št. 44/2001 in členu 19 Uredbe št. 2201/2003, s strani sodišča, ki je drugo začelo postopek, razlog za nepriznanje sodne odločbe, ki jo je izdalo to sodišče, ker je v nasprotju z javnim redom v državi članici, v kateri se zahteva priznanje.

72 Kar je treba primerjati s točko 44 sodbe z dne 28. marca 2000, Krombach (C-7/98, EU:C:2000:164), v skladu s katero „je uporaba določila o javnem redu mogoča izjemoma, in sicer takrat, ko jamstva, ki jih določa[ta] zakonodaja države izvora in sama Konvencija [z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, kakor je bila spremenjena z zaporednimi konvencijami o pristopu novih držav članic k tej konvenciji], niso zadostovala, da bi ponujala varstvo osebi, ki se brani pred očitno kršitvijo njene pravice do obrambe pred sodiščem izvora, kot jo priznava [Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin, podpisana 4. novembra 1950 v Rimu]“, in sodbo z dne 25. maja 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, točke od 44 do 46 in navedena sodna praksa).

73 Glej sodbo z dne 16. julija 2015, Diageo Brands (C-681/13, EU:C:2015:471, točka 55).

74 Glej sodbo z dne 25. maja 2016, Meroni (C-559/14, EU:C:2016:349, točka 47 in navedena sodna praksa).